

سرشناسه: اخوان، محمد علی، ۱۳۵۷.
عنوان و تکرار نام پدیدآور: در شهرم خدا هست / محمد علی اخوان، فاطمه کرباسچی.
مشخصات نشر: قم: عصر صادق، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص: مصور.
فروست: حکیم باشید! دفتر چهاردهم.
بهاء ۳۰۰۰۰ ریال ۵-0-96707-622-978-ISBN
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص: [۱۹۳] - ۱۹۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: شهرها و شهرسازی اسلامی.
موضوع: شهرسازی - کشورهای اسلامی.
موضوع: معماری اسلامی.
موضوع: معماری اسلامی - طراحی.
موضوع: شیوه زندگی.
شناسه افزوده: کرباسچی، فاطمه، ۱۳۷۰.
رده بندی کنگره: ۱۳۹۹، ۳ الف ۵ ک / ۹۲۴۴ NA
رده بندی دیوی: ۷۱۱/۴۰۹۱۷۶۷۱
شماره مدرک: ۶۱۲۴۷۹۳

حکیم ۱۴
باشید

در شهرم خدا هست

محمد علی اخوان و فاطمه کرباچی

موسسه دبیر ملی

در شهرم خدا هست

نویسنده	محمد علی اخوان و فاطمه کرباسچی
ناشر	عصر صادق
طرح جلد و صفحه آرایی	حسین ونکی فراهانی
ویراستاری	احمد رمضانی
ناظر چاپ	محمد صادق زارع
لیتوگرافی	نقش
چاپخانه و صحافی	کبوثر
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۹
شماریگان	۱۰۰۰ جلد
شابک جلد	۹۷۸-۶۲۲-۹۶۷۰۷-۵-۰
قیمت	۳۰۰۰ تومان

همه حقوق برای کانون سلامت محیا محفوظ است.

مراکز پخش:

۱) قم، باجک سه، خیابان اطلس، کوچه هشتم، پلاک ۱۹.

تلفن ۰۹۱۰۷۴۸۰۵۳۷ ۲۵۳۷۵۰۱۷۲۹

۲) قم، باجک دو، خیابان بیطرفان، پلاک ۷.

۳) تهران، خیابان ستاری جنوبی، خیابان ناصر حجازی غربی، ورزی شمالی،

مسجد حضرت زینب (ع.ا.س).

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول: مبانی شهرسازی اسلامی
۱۷	مفاهیم
۱۷	تمدن
۱۹	مدینه
۱۹	شهر
۱۹	اصطلاح تمدن
۲۱	تمدن اسلامی
۲۳	تمدن نوین اسلامی
۲۳	محور و ساحت تمدن نوین اسلامی
۲۴	مراحل شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی
۲۶	معماری توحیدی
۲۸	تمدن وحیانی
۳۲	ایجاد تمدن اسلامی؛ مأموریت اصلی منتظران
۳۴	تمدن در نگاه قرآن کریم
۳۵	تفاوت‌های تمدن اسلامی با تمدن‌های دیگر

۳۵.....	تفاوت در جهان بینی
۳۵.....	اصول حاکم بر تمدن اسلامی
۳۵.....	دنیا سکوی پرواز
۳۶.....	شریعت قانون تمدن
۳۶.....	تقابل در تمدن ها
۳۷.....	نفی سبیل
۳۷.....	اختصاص در نمادهای تمدنی
۳۸.....	محوریت قوانین قرآن
۳۸.....	ایمان
۴۰.....	عقلانیت و خردورزی
۴۱.....	علم و دانش
۴۴.....	مسجد محوری
۴۶.....	رسالت و کارکردها
۴۷.....	عبادت
۴۷.....	بصیرت افزایی دینی و سیاسی
۴۹.....	پایگاه ترویج نماز
۴۹.....	ارتقا دانش بویژه علوم دینی
۵۰.....	پایگاه جمع آوری کمک های مردمی و صدقات
۵۰.....	پایگاه مشورت و خرد جمعی
۵۱.....	پایگاه جهاد
۵۱.....	شبکه سازی نیروهای مؤمن
۵۲.....	پایگاه امنیت اجتماعی
۵۵.....	فصل دوم: الگوی معماری اسلامی
۵۶.....	شاخص های ناثواب در معماری کنونی
۵۶.....	بلندمرتبه سازی
۵۷.....	روش کاهش ارتفاع سقف های بلند

۵۸.....	جذب بارهای الکتریکی ابرها
۵۸.....	کاهش خلاقیت کودکان
۵۹.....	افزایش مصرف غذاهای آماده
۶۰.....	ایجاد افسردگی و از بین رفتن نشاط خانواده
۶۰.....	کمبود ویتامین D
۶۰.....	تغییر فرهنگ
۶۱.....	محدودیت زیاد
۶۲.....	افزایش مفاسد و گناهان
۶۳.....	افزایش سن ازدواج
۶۳.....	پله زیاد
۶۳.....	آسیب‌های ماورایی
۶۴.....	هوای ناسالم
۶۴.....	خانه‌های کوچک
۶۵.....	حذف اندرونی، بیرونی
۶۶.....	محل رفت و آمد اجته
۶۶.....	پرنده‌های بیماری‌زا
۶۷.....	افزایش خانه سالمندان
۶۷.....	محرومیت از آسمان
۶۷.....	افزایش ترافیک
۶۸.....	از بین رفتن حیا
۶۸.....	افزایش بیمارستان
۶۹.....	منبع آلودگی در کنار آشپزخانه
۶۹.....	خانه‌هایی بدون پستو و انباری
۶۹.....	ورود و خروج ناگهانی سرما و گرما
۷۰.....	گل‌های آپارتمانی
۷۰.....	سردی طبع مصالح

- ۷۱ سستی بنا
- ۷۱ خطرات طبیعی
- ۷۲ تولید زباله و فاضلاب
- ۷۲ کاهش امنیت اخلاقی و روانی
- ۷۲ افزایش مصرف برق
- ۷۳ کم تحرکی
- ۷۳ پله ساختمان
- ۷۳ شاخص های ثواب در معماری اسلامی
- ۷۴ آرام بخش
- ۷۵ سالم
- ۷۷ متعادل
- ۷۸ تقسیمات کلی مناطق
- ۸۰ حلال
- ۸۱ سادگی
- ۸۲ وسعت
- ۸۵ خانه بزرگ، نشانه سعادت
- ۸۷ خانه کوچک یا خانه بزرگ؟
- ۸۸ چه افرادی بیش از حد نیاز، خانه می سازند؟
- ۸۹ آثار ساخت خانه بیش از حد نیاز
- ۸۹ خانه بزرگ، وبال است
- ۹۰ باید «وسعت ساختمان» زیاد باشد
- ۹۰ کیفر بسیاری ساختمان
- ۹۳ فصل سوم: طراحی، دکوراسیون و ملزومات منزل
- ۹۳ جانمایی اتاق ها
- ۹۳ اتاق پذیرایی
- ۹۴ هال و نشیمن

۹۵.....	اتاق خواب
۹۸.....	آشپزخانه
۱۰۰.....	حمام
۱۰۷.....	سرویس بهداشتی
۱۱۱.....	حیاط خانه
۱۱۳.....	پشت بام خانه
۱۱۵.....	پنجره ها
۱۱۶.....	مصالح ساختمانی
۱۱۸.....	تأسیسات خانه
۱۱۸.....	تهویه هوا، حرارت و برودت
۱۲۰.....	سیستم گرمایشی
۱۲۶.....	سیستم سرمایشی
۱۲۷.....	فاضلاب
۱۲۸.....	اتاق نماز
۱۲۹.....	تلاوت قرآن
۱۳۰.....	انباری و نظافت خانه
۱۳۲.....	حریم همسایگان
۱۳۲.....	نورپردازی
۱۳۴.....	لامپ ها
۱۳۵.....	پرده ها
۱۳۶.....	رنگ ها
۱۳۸.....	تأثیر فیزیکی و روحی رنگ ها بر انسان
۱۳۸.....	رنگ های قرآنی
۱۴۰.....	اهمیت رنگ ها
۱۴۱.....	تزیینات
۱۴۱.....	نشیمن

کتیبه سردر ورودی خانه‌ها ۱۴۶

نصب آیت الکرسی ۱۴۶

نقاشی و تصویرگری ۱۴۷

زیراندازها و روانداها ۱۵۰

بررسی انواع پارچه‌ها و بافتنی‌ها ۱۵۰

پارچه الیاف مصنوعی ۱۵۲

خانه حیوانات ۱۵۳

گوسفند ۱۵۶

شتر ۱۵۹

سگ ۱۶۰

ماهی ۱۶۴

ملخ ۱۶۴

مرغ و خروس ۱۶۵

کبوتر ۱۶۷

راعی ۱۷۱

ورشان ۱۷۲

قمری ۱۷۲

دکوراسیون بیرونی ۱۷۳

فصل چهارم: آداب سکونت ۱۷۷

آداب حضور در خانه ۱۷۷

آداب چراغ افروختن ۱۷۷

آداب خرید خانه ۱۷۹

آداب سرویس بهداشتی ۱۷۹

نشستن روی پا ۱۸۳

زمان استفاده از سرویس بهداشتی ۱۸۴

آداب حمام ۱۸۵

- آداب اجاره دادن ۱۸۵
- آداب ورود و خروج ۱۸۶
- آداب خوابیدن ۱۹۱
- منابع و مآخذ ۱۹۳
- کتاب دیگر مؤلف ۱۹۷
- مجموعه ۴۰ جلدی حکیم باشید ۱۹۸

مقدمه

تمدن اسلامی و وحیانی در مقابل تمدن طاغوت و شیطانی، پیوسته دو جبهه تاریخی بوده‌اند؛ جبهه انبیاء و هابیلیان در یک سو و جبهه مستکبران و قایلیان در طرف مقابل. پیروزی انقلاب در سال ۵۷ و بیداری اسلامی در ایران، قله بلند اوج تمدن اسلامی در قواره تاریخ و شروع بیداری در جهان اسلام است.

مقام معظم رهبری علیه السلام، پس از تثبیت انقلاب، نظریه «تمدن نوین اسلامی» را مطرح کردند و پیوسته تحول در سبک زندگی را مقدمه و یکی از اولین گام‌های تحقق تمدن اسلامی معرفی نمودند. ایشان می‌فرمایند:

«برای ایجاد یک تمدن اسلامی - مانند هر تمدن دیگر - دو عنصر اساسی لازم است: یکی تولید فکر، یکی پرورش انسان».^۱

ایشان در ادامه برای کاربردی و اجرایی کردن بحث، درباره مصداق مهم

۱. بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام در جمع اساتید، فضلا و طلاب حوزه علمیه قم در مدرسه فیضیه

و عینی آن یعنی سبک زندگی فرمودند:

«بخش حقیقی، آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد که همان سبک زندگی است که عرض کردیم. این بخش حقیقی و اصلِ تمدّن است».^۱

سپس برای عینی شدن بحث، مثال‌هایی ذکر نمودند و فرمودند:

«مثل مسأله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسأله خط، مسأله زبان، مسأله کسب و کار، رفتار ما در فعالیت سیاسی، رفتار ما در ورزش، رفتار ما در رسانه‌ای که در اختیار ماست، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر، رفتار ما با فرزند، رفتار ما با پلیس، رفتار ما با مرئوس، رفتار ما با دولت، سفرهای ما، رفتارهای ما با بیگانه، این‌ها آن بخش‌های اصلی تمدّن است که متن زندگی انسان است».^۲

هم‌چنین می‌فرمایند:

«باید هرچه ممکن است، محیط زندگی شهر به گونه‌ای طراحی و ساخته شود که تحقق سبک زندگی اسلامی، راحت‌تر امکان‌پذیر باشد».^۳

ایشان در دیدار با شهردار و اعضای شورای اسلامی تهران از معماری کنونی و ساخت‌وسازها در تهران، گلایه کردند و فرمودند:

۱. بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام در دیدار با جوانان استان خراسان شمالی (۹۱/۷/۲۳).

[<https://www.leader.ir/fa/content/9985>]

۲. همان.

۳. بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام در دیدار با شهردار و اعضای شورای اسلامی تهران (۹۲/۱۰/۲۳).

[<https://www.leader.ir/fa/content/11385>]

«حقیقتاً معماری و نمای تهران، نمای یک شهر اسلامی نیست و شهرداری و شورای شهر باید این موضوع را جزو جدی‌ترین مسائل خود بدانند».^۱

هم‌چنین می‌فرماید:

«نشانه‌های اسلامی باید واضح و آشکار باشد؛ کما این‌که در مهندسی‌های ما باید نشانه‌های اسلامی، آشکار باشد. صهیونیست‌ها هر نقطه دنیا که خواستند یک ساختمانی بسازند، آن علامت نحس ستاره داوود را سعی کردند یک جوری روی آن تثبیت کنند. کار سیاسی‌شان این جوری است. ما مسلمان‌ها نشانه‌های اسلامی و مهندسی اسلامی را در همه کارهایمان، از جمله در باب مهندسی بایستی مراعات کنیم».^۲

شهرسازی و معماری منزل، نیازمند برنامه‌ریزی علمی و تخصصی است.

امام صادق (ع) درباره ضرورت توجه عالمانه به شهرسازی می‌فرماید:

«اهل هر شهری، نیازمند سه گروه هستند و اگر آنان نباشند، کار تباه خواهد شد، فقیه عالم پرهیزگار، مدیر نیکوکار قدرتمند، حکیم آگاه و راستگو».^۳

در تمدن غرب نیز به این مهم، توجه ویژه شده است. در اولین قانون شهرسازی فرانسه، در سال ۱۸۵۰م به تصویب رسید که در کمیسیون مسکن

۱. بیانات مقام معظم رهبری (ع) در دیدار با شهردار و اعضای شورای اسلامی تهران (۹۲/۱۰/۲۳).

[<https://www.leader.ir/fa/content/11385>]

۲. بیانات مقام معظم رهبری (ع) در دیدار شرکت‌کنندگان در هفدهمین اجلاس سراسری نماز

(۸۷/۸/۲۹). [<https://www.leader.ir/fa/content/4286>]

۳. «لَا يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنْ ثَلَاثَةِ يَفْعَإِلِهِمْ فِي أَمْرِ دُنْيَاهُمْ وَأَخِرَتِهِمْ، فَإِنْ عَدِمُوا ذَلِكَ كَانُوا هَبْجًا: فَقِيهٌ عَالِمٌ وَرِعٌ وَأَمِيرٌ خَيْرٌ مُطَاعٌ وَطَبِيبٌ بَصِيرٌ ثِقَةٌ». ابن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۳۲۱.

شهرداری، باید یک پزشک و یک معمار، عضو باشند.^۱

برای تحقق این هدف، لازم است، شاخصه‌ها و مسائل تمدن جدید اسلامی، بررسی و تحلیل شود. در این کتاب می‌کوشیم کلیاتی از مؤلفه‌های شهرسازی، معماری و دکوراسیون منزل را در سبک زندگی اسلامی، طی چهار فصل زیر بررسی کنیم:

فصل اول: مبانی شهرسازی اسلامی؛

فصل دوم: الگوهای معماری اسلامی؛

فصل سوم: طراحی، دکوراسیون و ملزومات منزل؛

فصل چهارم: آداب سکونت.

۱. لئوناردو بنه ولو، تاریخ معماری مدرن، ص ۱۰۸؛ به نقل از: لاوان.